

Єднаймося в Просвіті!

Усім нам треба усвідомити, що зі своєю мовою ми виходимо на останні рубежі... На наших очах відбувається усихання споконвічного й традиційного джерела, яке у всі часи живило нашу мову... Жива, побутова...
Анатолій ПОГРІБНИЙ

№ 44 (407)
1 листопада 2012 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзєбчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського, 18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ВИБОРИ-2012

А ТЕПЕР – ДО РОБОТИ!

Напевно, регіонали, які взяли під себе чи не всі дільничні й окружні виборчі комісії, добре пам'ятають вислів «вождя всіх народів» – перемагають не ті, хто голосує, а ті, хто підраховує голоси. І про це свідчить затягування з підрахунками бюлетенів, насамперед в одномандатних округах чи не по всій Україні. А згадаймо численні порушення Закону про вибори «каруселями», вкиданням в урни бюлетенів пачками, застосуванням ручок з чорнилами, що зникають, заздалегідь підписаними й пропечатаними незаповненими протоколами, не кажучи вже про чорний піар і провокації владних кандидатів і Партії регіонів щодо своїх супротивників. І це попри гучні заяви й запевнення Президента В. Януковича, що влада зробить усе, аби вибори були чесними й прозорими.

І міжнародні спостерігачі на це купилися. Раз на виборчих дільницях не лунають вибухи, немає силового протистояння – отже, усе добре. Вони, бідаки, не можуть втямити, що фальсифікації роблять за кулісами, тихо, таємно, подалі від відеокамер і людського ока. Та всупереч справжнім намаганням влади і її спротиву до парламенту пройшли нові сили – ВО «Свобода» і партія «УДАР». Найбільше ж нас радує волевиявлення галичан і, зокрема, прикарпатців.

Попри чорний піар, підкуп виборців, фантастичні обіцянки вже сьогодні вирішити ті чи інші проблеми людей, виборці проголосували за проукраїнські політичні сили – «Свободу», «Батьківщину». Про це свідчить опрацювання бюлетенів ЦВК.

А втім ті, кого обрали, мають зрозуміти, що взяті зобов'язання потрібно виконувати. І братися до роботи з перших днів. Зрозуміло, що здійснити це буде нелегко, бо ж і регіонали, і комуністи, які напевне створять більшість, цьому всіляко опиратимуться. Але ж... назвався грибом...

ЦВК опрацювало 94,55 відсотка протоколів з Прикарпаття: результати голосування

ЦВК опрацювало 94,55 відсотка протоколів з Прикарпаття. Пропонуємо вашій увазі попередню інформацію щодо лідерів парламентських перегонів.

ОВО № 83

Сич Олександр Максимович, політична партія ВО «Свобода» – 56,33 відсотка;

Шевченко Олександр Леонідович, самовисування – 24,85 відсотка;

Чорноус Володимир Ярославович, політична партія «УДАР» – 8,56 відсотка;

Сич Олександр Володимирович, самовисування – 3,97 відсотка.

ОВО № 84

Купчак Володимир Романович, політична партія ВО «Батьківщина» – 47,27 відсотка;

Круць Микола Федорович, самовисування – 19,46 відсотка,

Гергелюк Володимир Іванович, політична партія «УДАР» – 8,83 відсотка;

Симак Дмитро Михайлович, самовисування – 5,55 відсотка;

Зелінський Микола Романович, самовисування – 4,91 відсотка.

ОВО № 85

Сікора Ольга Мирославівна, політична партія ВО «Батьківщина» – 53,27 відсотка;

Нижник Олег Богданович, політична партія «УДАР» – 17,63 відсотка;

Келестин Валерій Васильович, Партія регіонів – 14,88 відсотка;

Питлик Василь Михайлович, політична партія «Наша Україна» – 6,66 відсотка.

ОВО № 86

Дирів Анатолій Борисович, політична партія ВО «Батьківщина» – 28,94 відсотка;

Парфан Тарас Дмитрович, політична партія «УДАР» – 14,85 відсотка;

Грабовецький Володимир Миколайович, самовисування – 14,22 відсотка;

Кредісов В'ячеслав Анатолійович, Українська партія – 10,03 відсотка;

Брус Василь Хомич, самовисування – 8,87 відсотка;

Шкутяк Петро Зіновійович, політична партія «Наша Україна» – 5,90 відсотка.

ОВО № 87

Дерев'яно Юрій Богданович, самовисування – 42,99 відсотка;

Піцурак Манолій Васильович, політична партія ВО «Свобода» – 37,04 відсотка;

Онучак Василь Васильович, політична партія «УДАР» – 11,12 відсотка;

Калічко Володимир Іванович, Партія регіонів – 3,08 відсотка.

ОВО № 88

Доній Олександр Сергійович, самовисування – 43,81 відсотка;

Левіцький Олександр Михайлович, політична партія ВО «Батьківщина» – 27,71 відсотка;

Гдичинський Богдан Петрович, самовисування – 23,29 відсотка.

ОВО № 89

Гладій Василь Іванович, політична партія ВО «Батьківщина» – 48,41 відсотка;

Палійчук Микола Васильович, політична партія «УДАР» – 25,08 відсотка;

Чуднов Василь Михайлович, самовисування – 15,10 відсотка;

Андрусак Михайло Миколайович, політична партія «Наша Україна» – 3,02 відсотка.

НАШІ СВЯТА

ЛИСТОПАДОВИЙ ЗРИВ

1 ЛИСТОПАДА – ДЕНЬ ДЕРЖАВНОСТІ НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

Українські офіцери і солдати, які творили Листопадовий зрив 1918 року

Після багатовікового гніту на руїнах Російської та Австро-Угорської імперії на початку ХХ століття на українській етнографічній території утворилися дві українські держави – Українська Народна Республіка (УНР), проголошена Четвертим Універсалом Української Центральної Ради 22 січня 1918 року з центром у Києві і Західноукраїнська Народна Республіка (ЗУНР), проголошена у Львові після захоплення влади від австрійців українцями 1 листопада 1918 року.

З нагоди Дня державності згадаймо події того вікопомного моменту нашої історії. Згідно з умовами переговорів УНР у Бересті 9 лютого 1918 року, Австро-Угорщина мала надати українцям автономію до 31 липня 1918 року. Але цього вона не зробила, а навпаки задумала передати Східну Галичину полякам. Тому в знак протесту в багатьох містах і селах краю відбулися всенародні віча. Наш земляк – адвокат, доктор, посол до австрійського парламенту Кость Левицький, родом з Тисмениці, 9 жовтня 1918 року виступив у австрійському пар-

ламенті з вимогою самовизначення українського народу. Щоб урятувати Австрію від капітуляції 16 жовтня австрійський цісар Карл I проголосив маніфест «До моїх народів», за яким Австрія перетворювалася в Союз національних держав.

Згідно з цим маніфестом, який заповідав, що кожне «плем'я на своїй території творить свій власний державний організм», зібралися у Львові в Народному домі 18 жовтня українські послі, представники партій, єпископи (150 осіб), щоби вирішити майбутнє українських земель Австро-Угорщини. На зборах були відомі люди – Олександр Барвінський, митрополит граф Андрей Шептицький, єпископи Йосафат Коциловський, Григорій Хомишин, соймові послі Володимир Бачинський, Сидір Голубович, Микола Лагодинський з Делятина, Кость Левицький, Теофіл Окуневський з Городенки, Євген Петрушевич, Лонгін Цегельський, парламентарні послі Лев Бачинський зі Станиславова, Семен Вітик, Юліан Романчук (віце-президент палати послів), Кирило Трильовський та інші.

(Чит. 2 стор.)

БРАЖЕННЯ

СЕРАФИНЦІ, ТОРГОВИЦЯ, РУСІВ...

Переможці конкурсу ІФ МО «Просвіта» до 350-річчя Івано-Франківська

Я чекала цього дня два тижні. За нашу з однокласницею Марійкою участь у конкурсі до 350-річчя Івано-Франківська товариство «Просвіта» нагородило експерсією. Що ж такого нам приготували і чи сподобається це нам?

Прокинувшись уранці бадьорою та веселою, я з гарним настроєм поїхала на місце призначення, де зустрілася з класним керівником Василем Костюком, панею Наталею Синицею – організатором поїздки та іншими учасниками. Рушаємо. Майже всю дорогу пан Петро Арсенич – історик і краєзнавець – розповідав про кожне село, хто у ньому проживав і чим воно видатне.

Перша зупинка у селі Серафінці, де ми побачили пам'ятник Тарасові Шевченку. Це справді дуже висока скульптура. Коли піднялися сходами нагору, відкрився чудовий краєвид: хати у садах, поля, а далі – ліси. Василь Володимирович, наш класний керівник, сказав, що йому це чимось нагадує Канів і Чернечу гору. Відразу захотілося туди поїхати.

Село Торговиця, де народився Лесь Мартович. Заходимо в музей, у якому нам провели чудову експерсію – лаконічну, але дуже пізнавальну. Здається, про Леся Мартовича

я вже знала – так цікаво розповідала екскурсовод про його життя у селі. Залишаємо у книзі записів свої враження і мандруємо далі.

І ось такий довгоочікуваний Русів – батьківщина Василя Стефаника. Біля пам'ятника ставимо вінок із кетягами калини. Ідемо до музею великого новеліста. Знову ж таки директор музею Марія Косменко повила нас по всіх куточках музею і про кожен розповіла. Тут ми побачили, як виглядала покуська хата. Але, звичайно, найбільше уваги – Василеві Стефанікові: його дитинство, навчання, життя у Русові.

Ідемо до могили письменника на старий цвинтар. Якесь дивне відчуття охопило мене там: сум, скорбота, несправедливість... Чому вже немає цієї людини? Чому не можу почути її голос? Лише вічна пам'ять залишилась назавжди. Молимося за його душу.

(Чит. 3 стор.)

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ "ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"! Передплатний індекс – 91083

ЛЮСТРАЦІЯ

ЧОМУ КАДЕБИСТИ СПЛЯТЬ СПОКІЙНО

Реєстрацію законопроекту «Про люстрацію» у Верховній Раді інакше, ніж політичним піаром, не назвеш. У країнах Центральної Європи люстрація передбачала ґрунтовну роботу з вивчення та засудження злочинів комунізму, серйозне опрацювання архівів комуністичних спецслужб.

Про оприлюднення прізвищ агентів говорили в Україні з 1991 року, але серйозно цим ніхто не займався. Крім балачок, особливо перед виборами, інших наслідків не було: нескладно внести законопроект, знаючи, що він не має шансів бути ухваленим. Коли ж була можливість, ті ж «помаранчеві» непомітно відмовилися від розгляду питання люстрації.

Аби люстрація, у класичному розумінні (виявлення людей, котрі співпрацювали з комуністичними спецслужбами), була успішною, суспільство має усвідомити, що комуністичний режим – це зло. Усвідомити масштаби, суті і зміст злочинів. Лише після того можна вийти на осуд конкретних виконавців негідних справ і заборону займати державні посади. На жаль, у межах цілої країни ще не вдалося реалізувати бодай перший етап. Тема з викриттям злочинів КДБ чимось нагадує історію з українською національною ідеєю, яку на практиці не втілювали, заявивши згодом, що вона, мовляв, не спрацювала.

Люстрація, скажімо, у Польщі стала можливою, адже там лишилася маса документів спецслужб. Натомість у нас викриття комуністичних агентів під сумнівом:

більшість документів останніх років діяльності спецслужби знищені або вивезені з території України. Наприклад, документи 5-го управління КДБ (яке займалося боротьбою з ідеологічними диверсіями, а по суті – з дисидентами й інакодумством) знищені всі. Збереглися хіба що більш загальні матеріали, де згадані ті чи інші операції й аспекти діяльності цього управління. А от найціннішого – фондів 5-го управління – нема. Прізвища агентів, резидентів або позаштатних працівників КДБ майже невідомі, хоча частину з них відновити можна було б. Але лише частину. Тож і виникає дилема, що постала свого часу і в Центральній Європі: чи можна робити юридичні висновки, базуючись на неповній інформації?

Не певен, чи вдалося б однозначно довести співпрацю з КДБ бодай кількох десятків «підозрілих» українських високопосадовців. За 21 рік Незалежності чимало з них про це вже «подбали», знищивши таку інформацію, частину ж документів просто вивезли з України і з їх допомогою донині чинять вплив на теперішніх політиків. Як на мене, у «люстраційній справі» не менш важливою за архіві є політична воля, котра

нарешті уможливила б збір потрібних фактів і їхній аналіз.

Утім сьогодні для України важливо насамперед зупинити спроби замовчати імена жертв, коли історикам починають відмовляти у праві встановити постраждалих від комуністичних репресій начебто через «конфіденційність інформації». Тобто в час, коли політики піаряться на внесенні безперспективних і непередбачених законопроектів про люстрацію, ми можемо опинитися в ситуації, коли іншими законами вони ж допустять заборону згадувати (а відтак знати і вшановувати) поіменно тих, хто загинув від терору спецслужб.

Володимир В'ЯТРОВИЧ, голова вченої ради Центру досліджень визвольного руху

ВШАНУВАННЯ

ВРОГОВІ НЕ ЗДАЛИСЯ

У районі Княгинин Івано-Франківська навпроти храму Св. Покрови відкрили пам'ятник членам підпільної групи ОУН–УПА «Печера», які загинули смертю героїв, не здавшись живими у руки ворога. Учасники урочистості згадали тих, хто творив цей безсмертний чин. А це був керівник підпільної групи «Печера» Василь Кирилович Гроссберг, псевдо – Зенко, 1925 р. н., уродженець с. Рошнів Тисменицького району; Ганна Соколовська, псевдо – Іванка, 1925 р. н., уродженка с. Вовчинець (до її обов'язків належали передрукування й поширення антирадянської літератури); Ганна Антонівна Сміжак, псевдо – Ягідка, 1927 р. н., уродженка с. Угринів Горішній (була зв'язковою та інформатором, забезпечувала групу підпільників харчами).

Пам'ятник героям ОУН–УПА зведений з ініціативи генерал-хорунжого УК «Галицька Січ», кандидата медичних наук, голови комітету військово-патріотичного виховання молоді при Спільці офіцерів України Миколи Кардашука за сприяння Ярослава Михайловича Онуфреєва і громадськості.

Згадаймо ширше про керівника підпільної групи Василя Гроссберга. Народився в сім'ї селян Кирила Юліановича й Фірони Миколаївни Гроссбергів. Був третьою дитиною в сім'ї. Закінчив семикласну школу в Рошневі. 1942 р. вступив у торговельну школу м. Станіслава разом з молодшим братом Оліаном (1927 р. н.).

Старший брат Микола закінчив гімназію в Станіславі. Вчився в м. Лозані, але 1939 р. перервав навчання й повернувся додому, де вчителював у сільській школі. Микола був членом ОУН. В 1941 році він попросився за родиною і пішов у світ. Під впливом старшого брата і, можливо, через його зв'язки Василь став членом ОУН–УПА. В 1943–1944 роках не раз в батьківській хаті збирались його побратими. А з поверненням совітів він пішов у підпілля. Був членом відділу пропаганди надрайонного проводу ОУН. Його група «Печера» тримала зв'язок із заганами УПА, з підпіллям у Станіславі. Вони друкували й розповсюджували листівки. Підпільники працювали під носом райвідділу НКВС у Княгинині, поки їх не видав зрадник.

6 квітня 1949 р. у Вербну неділю Василь, якому виповнилося 24 роки, Ганна Соколовська (Іванка), Ганна Сміжак (Ягідка) на вимогу енкаведистів здатися пустили кулі у скроні. Загинули в штабній крівці на Заводській вулиці як герої, не здавшись живими у руки катів.

Родина Гроссберга дякує голові комітету військово-патріотичного виховання молоді Спільки офіцерів України панові Миколі Кардашуку за патріотизм, старання, за те, що люди довідалися правду про загибель героїв, за вшанування їхньої пам'яті.

Надія МАРТИНЮК, двоюрідна сестра Василя Гроссберга

Творці Листопадового зриву: Мирон Тарнавський (ліворуч), генерал-четар УГА, з липня 1919 – початковий командант УГА; Григорій Коссака (праворуч), полковник УГА, у листопаді 1918 року – головний командир українських військ у Львові.

НАШІ СВЯТА

ЛИСТОПАДОВИЙ ЗРИВ

1 ЛИСТОПАДА – ДЕНЬ ДЕРЖАВНОСТІ НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

(Закінчення. Поч. на 1 стор.)

Головував на цьому засіданні Євген Петрушевич. Обговорення відбувалося в двох напрямках: перший – приєднання до Великої України на пропозицію членів Соціально-демократичної партії і другий – за створення своєї держави. Після тривалих дискусій Українська Національна Рада 19 жовтня 1918 року проголосила на українських землях Австро-Угорщини утворення незалежної Української держави. У постанові, ухваленій з цього приводу проголошувалося: «Ціла українська етнографічна область в Австро-Угорщині, зокрема ж Східна Галичина з граничною лінією Сяну зі злученням Лемківщини, північно-західна Буковина з містами Чернівці, Сторожинець і Серет та українська полоса північно-східної Угорщини творять одну цілу українську територію. Ця українська національна територія уконституїюється отсим як Українська держава...»

Ще раніше безпосередньо підготовкою до захоплення влади зайнялися члени таємної Української Військової Організації. План дій розробив підхорунжий Дмитро Паліїв разом з Любомиром Огоновським, Петром Бубелю та поручником Теодором Мартинцем, сотником Семеном Горуком, доктором Володимиром Старосольським, Б. Гнатевичем, В. Іванчуком та іншими, які склали Центральний Військовий Комітет. Цей комітет діяв у порозумінні з членами створеної за дорученням Української Національної Ради політичної комісії у складі д-ра С. Барана, В. Бачинського, І. Кивелюка, М. Лозинського, О. Назарука, В. Панейка, С. Томашівського й Л. Цегельського. У результаті у Львові

до виступу були готові 60 старшин і 1400 стрільців. А всього військовий гарнізон у Львові нараховував вісім тисяч. Були створені окружні військові команди, які проводили підпільну підготовку у 20 і 90 піхотних полках у Станіславові. 30 жовтня до Львова від українських січових стрільців, що стояли у Чернівцях, приїхав сотник Дмитро Вітовський, який відразу за дорученням Української Національної Ради обняв команду над українськими військовими відділами, організованими конспіративно у 15, 19, 30 австрійських полках та 41 курені львівського гарнізону.

30 жовтня Центральний Військовий Комітет розробляв інструкції і накази, які 31 жовтня кур'єрами були таємно доставлені в усі повіти до окружних військових комітетів. Ось текст одного з наказів: «Вночі з 31 жовтня на 1 листопада Українська Національна Рада бере владу над українськими землями Австро-Угорщини. Цієї ночі українські військові частини займуть Львів. Те саме заряджено по всіх місцевостях Східної Галичини...»

Тим повітам, де не було військових частин, наказувалося «перебрати владу власними засобами. Зібрати якнайбільше селян і вислати їх на допомогу сусідньому повітові, якщо б він такої допомоги потребував. Всі уряди слід перебрати й обсадити їх довіреними людьми. Урядовців-поляків, які вороже ставитимуться до української влади, арештовувати...»

31 жовтня коло 14 години до намісника Галичини графа Гуйна прибула депутація Української Національної Ради на чолі з Костем Левицьким і запропонувала йому передати владу українцям. Після його відмови відбулося засідання Української Національної

«Кілька міркувань про «взагалі» на УП пропонує три речі: сформулювати діючі громадські організації територіальних громад з ініціативою компенсувати недопрацювання держави, якомога швидше ліквідувати солідарну пенсійну систему, послабити тиск на бізнес. Сподіватимемось, що новий парламент це підтримає і знайде спосіб зробити перехід до іншої пенсійної системи безболісним для пенсіонерів і тих, що працюють. Останнє можливе за рахунок обмеження надприбутків і потребуватиме волі багатих ділитися з бідними. Та чи наступить парламент небідних людей на горло власній пісні про «мані-мані»?

Щодо реанімації справжнього самоврядування і створення влади територіальних громад у мене немає жодних ілюзій. Ідея гарна і справедлива, але реально всі громадські територіальні утворення відразу ж приватизує олігархічний капітал і використовує громадські утворення проти громади для легітимізації дотепер неофіційного хазяйського впливу. Хоч у парламенті й звучатиме голос на захист народу.

Нам залишається лише всіляко підтримувати тих у Верховній Раді, хто реально працюватиме на правильний план змін, який заодно не руйнував би людське життя сучасників. Такий план змін мусить будуватися на сильній україноцентричній гуманітарній основі й традиції. А ще – гарячково й напружено вдень і вночі думати й шукати достойника з українського етнічного середовища і забезпечити йому перемогу на майбутніх президентських виборах.

Парламентські вибори вже відбулись і вони – лиш епізод справжньої боротьби між нами і тими, хто захоче надовго заволодіти нашими долями, нашим регульованим прожитковим мінімумом. Головне – забути про улюблену роль критика й налаштуватися на щоденний захист основ власного життя, дати багатомільйонну опору тим, кого ми обрали й не помилилися. Тоді сила множитиметься на ці мільйони і народні сподівання неодмінно справджуються.

Володимир ФЕРЕНЦ

Ради з участю Д. Вітовського, який переконав усіх негайно брати владу силою, бо інакше українців могли б випередити поляки. Вже тоді було відомо, що 1 листопада до Львова мала приїхати з Кракова польська Ліквідаційна комісія, щоб перебрати владу над усією Галичиною. Після дискусій УНР схвалила виступ. Того ж вечора Д. Вітовський провів останню перед виступом нараду 40 старшин. Тоді ж Український Центральний Військовий Комітет перейменували на Українську Генеральну Команду.

У ніч на 1 листопада о 4-й годині у Львові владу перебрати в українські руки без проливу крові. За деякими даними, синьо-жовтий прапор на ратуші висівив поручник Т. Мартинець з Богородчан. Отже, в підготовці й проведенні листопадового зриву активну участь брали наші земляки з Прикарпаття: отаман Семен Горук зі Снятина, Михайло Гуцуляк з Новоселиці, хорунжий Мирон Заклинський зі Станіслава, четар Любомир Огоновський з Нижнева, підхорунжий УСС Дмитро Паліїв з Перевізня, полковник Гнат Стефанів з Топорівців та інші.

Вдало взяла владу і в Станіславові у 58 полку по вул. 3 Мая (тепер – М. Грушевського) та 95 полку піхоти по вул. Зосина Воля (тепер – Є. Коновальця), у Коломиї під керівництвом поручника В. Бемка і сотника Т. Приймака з участю старшин з Березовів – сотника Лька Бодруга, четарів Петра Арсенича, Петра Васкула, Гриця Голинського, Івана Ґеніка, старшого десятника Івана Арсенича та інших. Була перегорнена нова сторінка нашої історії...

Подав Петро АРСЕНИЧ

БОЛИТЬ!

Шановна редакціє газети «Галицька Просвіта»!
Я натрапила в Інтернеті на цікавий колективний лист.
Хочу, щоб його прочитали прикарпатці.

Ваша постійна читачка

ЗАХИСТІМО РІДНЕ СЛОВО!

(КОЛЕКТИВНИЙ ЛИСТ)

Англія – без англійської, Франція – без французької, Росія – без російської. Що це? Так, це – безглуздя, вигадане невігласами. А на 21-му році Незалежності України з найвищої трибуни її – Верховної Ради – знайшлися так звані депутати, що іменем свого закону посягнули на святая святих – українську мову. І в парламенті, і в побуті вони демонстративно зневажають мову країни, в якій живуть, яка їх родує.

Закон їхній «Про засади державної мовної політики» – звичайна спекуляція напередодні виборів. Він ґрунтується на російському перекладі «Європейської мовної хартії», причому сфальшованому, як того хотілось політикам Росії. Експертні оцінки Національної академії наук України, Академії наук вищої школи України, Венеціанської комісії і Верховного комісара ОБСЄ у справах нацменшин визнали, що цей проект закону – антиконституційний, антинародний. Та, заплісавши очі, так звані депутати ідуть на штурм проти всіх.

Це в той час, коли російська мова заповонила ЗМІ України, книжки, газети майже на дев'яносто відсотків – російською мовою. Українські видавництва ледь жевріють, іде вже не тиха, а нахабна русифікація України. Вона велася 350 років. За даними В. Яворівського, який кілька років вів передачу про становище нашої мови, заборон її було більше 642. Він першим провів унікальну роботу, яка заслуговує нашої уваги.

Цьогоріч минає 134 роки (17.06.1878 р.) з часу відкриття у Парижі Міжнародного конгресу літератури. За головування Віктора Гюґо була заслухана доповідь «Про українську літературу, заборонену царським урядом». Так міжнародна спільнота засудила дискримінаційну колоніальну політику Росії.

А вже у XX столітті знову у тому ж Парижі (1936) відбувся конгрес

мов світу на вокальність, співучість, красу звучання, де українська мова зайняла друге місце після перської і французької, російська ж посіла 36-те разом з мовою суахілі з Африки. Так знову світ захистив нашу мову в умовах русифікації за комуністичного режиму.

Вона – найстаріша зі слов'янських, вона дала початок східнослов'янським мовам. Це довели вчені В. Ключевський (Росія), М. Марр (Грузія), Л. Булаховський (Польща).

Про те, що вона – одна з найбагатших мов, свідчить один із фактів – перше у світі видання «Енциклопедія кібернетики» у двох томах (1973).

Так хто ж тепер виступить на захист нашої мови? Ми і тільки ми. Світова громадськість тут нам не допоможе, бо такі як ківалови, колесниченки, симоненки, ефремови і подібні до них сьогодні безпрецедентно з цинізмом і нахабством блокують інформацію, а фінансово і морально-психологічно – видання найбільшого у світі 20-томного тлумачного словника сучасної мови.

Науково, розумно, єдино слід протидіяти антинародному, антиконституційному закону, що посягає на існування нашої мови, народу, держави.

Члени літературно-мистецького об'єднання «Вись»:
Микола СУРЖОК, Наталія БОЙКО, Людмила ЖИЖКО, Марина КОРПНІЙЧУК, Андрій ЛАТУШЕК, Василь МЕЛЬНИЧЕНКО, Ольга НОВИКОВА, Ніна ЗАЄЦЬ, Олександр ГРАБОВИЙ, Любов ГАЛАЙДА, Андрій ЛИСЕНКО, Олена ПОКЛАДЮК, Павло КОНДРАТЕНКО, Людмила ПОПЧУК, Тетяна ОРЕЛ, Ганна РИСИЧ, Микола УКРАЇНСЬКИЙ, Людмила ТРЕТЯК, Тетяна ПАНЧЕНКО, Валентин СНИСАРЕНКО, Володимир МЕРЕЖКО, Юлія ЧОБОТАР
Новомиргород

ПАМ'ЯТЬ

ЧЕРЕЗ РОКИ І ВІДСТАНІ

26 жовтня в Меморіалі-музеї «Дем'янів Лаз» відбулися заходи, приурочені 23-ій річниці перепоховання жертв терору НКВД на Прикарпатті 1939–1941 років. У 1989 році до місця розстрілу майже шестисот галичан зібралось півмільйона людей.

Розкриття страшних злочинів тоталітарного комуністичного режиму на околиці Івано-Франківська стало одним із факторів бурхливого підйому національно-визвольних устремлінь в Західній Україні, які швидко поширювались на інші регіони й призвели до розвалу «імперії зла, голодоморів і насильства».

Цьогоріч заспівом акції стали звуки трембіти Степана Шпортюка, одного з фундаторів ГО «Поклик нації», що сповістили про початок пішої ходи групи молоді в одностроях з громадського об'єднання «Патріот України» (голова – Сергій Сивачук), до яких приєдналась молодь зі знаменом УНА-УНСО та сивочолі члени обласної організації історико-просвітницького товариства «Меморіал» ім. В. Стуса.

Передував ході мітинг біля щойно встановленого до 70-ої річниці УПА пам'ятника мешканцям села Пасічна, що брали участь у боротьбі за волю України. Його відкрив завідувач музею-меморі-

алу «Дем'янів Лаз» Михайло Фреїк, який розповів про мету і хід акції, важливість залучення до неї широкої молодіжної аудиторії.

З розповіддю про пасічнян-борців з тоталітарними режимами виступила Віра Зубрицька, корінна мешканка села, а нині – мікрорайону. Після покладання квітів і запалювання свічки присутні вшанували пам'ять полеглих у борні хвилюючою мовчання. Опісля колона під державним прапором України, червоно-чорним прапором ОУН і стягами громадських організацій-учасників на чолі з 81-річним ветераном визвольної боротьби Петром Миколайовичем Шевчуком рушила вулицею Цюлковського і Хресною дорогою до урочища Дем'янів Лаз – тим маршрутом, яким колись везли в'язнів зі Станіславської тюрми до місця розстрілу.

У каплиці Меморіалу священики УГКЦ й УПЦ КП відслужили поминальну панахиду за полеглими. Відбулось покладання до могил

ВРАЖЕННЯ

СЕРАФИНЦІ, ТОРГОВИЦЯ, РУСІВ...

(Закінчення. Поч. на 1 стор.)

Та найбільше я була захоплена музеєм-садибою Василя Семеновича. Невеликий ставок, акуратне, чистеньке подвір'я, квіти біля хати – все якось так просто, але і незвично. Біля будинку – сад і криниця – як і повинно бути в доброго господаря. Розглядаю кімнати – віталь-

ню, кабінет письменника, речі, які йому належали, й не можу повірити, що тут справді жив Василь Стефаник, що у цих кімнатах бігали його діти, цих речей торкалися його руки... Випала нагода спробувати і Стефаникових яблук та горіхів, напитися води з його криниці.

Хочу сказати, що побачила я набагато більше, ніж очікувала і в серці

«косиць пам'яті» з дубового гілля і китиць калани, обв'язаних жовто-блакитною і червоно-чорною стрічками. Перед присутніми виступили голова обласної організації товариства «Меморіал» ім. В. Стуса Степан Каспрук; голова обласної організації ГО «Патріот України» Сергій Сивачук, один з організаторів і учасників розкопок місць масових розстрілів наших краян у 1939–1941 роках Іван Павликівський; очевидця страшних злочинів сталінського режиму Стефанія Костюк; директор музею визвольної боротьби ім. С. Бандери Ярослав Коретчук; родичі розстріляного в Дем'яновому Лазі сотника УГА, члена УВО і ОУН, соратника Є. Коновальця Григорія Голинського.

З літературно-інформаційною композицією, що складалася з віршів Романа Юзві, Михайла Фреїка, Петра Шевчука та біографічних анкет борців за волю України, знищених комуністичним режимом, виступили члени ГО «Патріот України»: Мар'яна Кузан, Оксана Ребрик, Юрій Юрчак, Андрій Харьков, Єлизавета Горшак та Ярослав Вакалюк. Вони виголосили Декалог українського націоналіста. На завершення всі учасники заходу заспівали «Ще не вмерла...»

Член правління обласного товариства «Меморіал», багаторічний працівник музею Юліан Куйбіда провів цікаву екскурсію, а Петро Шевчук подарував присутнім збірку своїх віршів «На крилах Беркута, Волині і Карпат» і брошуру з серії «Аспекти» про сучасні загрози українській нації. З великим зацікавленням учасники акції оглянули виставку плакату «Криваве відлуння «золотої вересня», яку в музеї зорганізував старший науковий працівник Володимир Бакала та учні й педагоги художньої школи.

Яскравим епілогом урочистості стала факельна хода.

Михайло ФРЕЙК,
завідувач МК «Дем'янів Лаз»

І все-таки з того світу поверталось багато. Правда, не в чудесний спосіб – з могили, але в спосіб, який не може пояснити наука, – зі стану клінічної смерті, яка тривала не лише відпущених офіційною медициною критичних сім хвилин, після яких починаються незворотні процеси відмирання мозку, коли жодна земна сила не в змозі повернути людину до життя, а навіть значно більше – аж до трьох діб (!). На підтвердження цього варто згадати історію воскресіння Клавдії Устюжаниної з Барнаула, Тетяни Белоусової з Одеси, Глорії Поло з Колумбії...

Звісно, вчені не спроможні науково пояснити феномени повернення до життя (тобто воскресіння) після цілковито розкладених через невиліковну хворобу внутрішніх органів і великий відсоток не сумісних з життям опіків. Тому про них мовчать. Але ж це неправдиво. Ці чудесні історії, які важко пояснити, мали б бути найважливішою темою для широкого обговорення. Вони багатьох зміцнили б у спасенній вірі. Бо що на світі важливіше за питання життя після смерті?

А сьогодні, в час небувалого науково-технічного прогресу й високих комп'ютерних технологій без усякого сумніву можна ствердно сказати, що життя після смерті існує і навіть стало предметом наукових досліджень.

Так, ще в 70-их роках минулого століття відомі науковці: доктор медицини Елізабет Кублер Росс з Англії і доктор філософії, психології і медицини Раймонд Муді з США, незалежно один від одного, вивчали свідчення більше сотні випадків, коли хворі, визнані «клінічно померлими», повернулися до життя. Вчені як закономірність виявили вражаючу подібність у кожному випадку аж до окремих деталей смерті. Так, «померлі» свідчили про те, що чули, як лікарі констатували їхню смерть і бачили своє мертве фізичне тіло збоку. Всі стверджували про цілковите зникнення болю і страждань, відсутність страху й відчуття миру. Усі вони рухалися з великою швидкістю крізь довгий темний тунель, в кінці якого було яскраве світло. Багатьом у кінці тунелю відкривалася яскрава постать, від якої

ДУХОВНІ РОЗДУМИ

ПОВЕРНЕННЯ З ТОГО СВІТУ

«З того світу ще ніхто не повертався», – можна іноді почути такі слова, якими заперечують існування позагробного життя. Хоч не повернення «з того світу» не означає, що його немає. Сам Господь говорив про безодню між двома світами, через яку неможливо перейти. До того ж, слова «з того світу» вже є визнанням його існування.

виходила така любов і душевна теплота, якої на землі не зустріти. До тієї постаті дуже манило й повертатися з цього місця і стану не хотілося.

Є і чимало вражаючих феноменів повернення (відвідань) померлих навіть через кілька років після смерті. Ось одна з багатьох таких подій, яка сталася кілька років тому в Сербії.

На вулиці одного міста до монаха Павла підійшла одягнена в чорне пані і, вказавши адресу, за якою проживає її син, попросила прийти і висповідати його, бо він – у дуже важкому стані й давно не сповідався. Священик погодився, але за багатьма важливими справами не мав часу того дня прийти до хворого. До того ж, забув адресу. Наступного дня та ж пані знову зустріла на вулиці отця Павла й наполегливо просила його йти до сина, пригадавши адресу, де він мешкає. Отець одразу ж пішов. Згодом він розмірковував, чому не сказав жінці: гаразд, ідімо разом до вашого сина... А пані дорогою в натовпі десь загубилася. На дзвінок отця двері відчинилися. Перед ним стояв молодий, але було видно, дуже хворий чоловік.

– Вибачте, але ваша мама просила мене прийти і висповідати вас.

– Яка моя мама? – з обуренням запитав хворий. – Моя мама вже п'ять років як померла. Про що ви говорите?

– Нічого не розумію. Одна пані назвала вашу маму, сказала, що ви дуже

хворий, вказала адресу й дуже просила до вас прийти.

– Ну, якщо моя мама, то покажіть, яка вона, – сказав хворий і вказав отцеві на різні фотографії на столі й на стіні.

– Ось ця.

Зі страхом і здивуванням тремтячим голосом син запитав:

– То ви, отче, з того світу?

– Ні, не з того, а ще з цього...

– Гаразд. Завтра я прийду до вас у храм на сповідь.

Довго тривала щира сповідь. Після відправ о. Павло з певними обов'язками пішов у місто. На вулиці його знову зустріла та сама пані. Тепер вона була наполовину одягнена в біле. Вона щиро подякувала отцеві й з радістю сказала, що вже бачилася зі своїм сином. Потім, низько вклонившись, пішла геть.

Чому ж так буває: коли необхідно добре все обдумати, з'ясувати, зважити, оцінити і зробити правильний висновок, – ми ніби забуваємося, наче дар мислення у нас зникає? А потім...

До вечора мучили отця Павла запитання, які стосувалися цієї дивної історії. А наступного дня одразу після відправ пішов до хворого, щоб з'ясувати все до кінця.

Довго дзвонив священик, але двері ніхто не відчиняв. Врешті відчинилися двері сусідів. Вони сказали, що їхній сусід кудись зранку ходив, а коли повернувся додому, одразу ж помер. Його тіло зараз у морзі.

Аж тепер в отця повністю відкрилися духовні очі й він зрозумів, що означали слова щасливої матері: «Я вже бачилася зі своїм сином».

До того ж, сусіди розповіли отцеві все, в чому цей чоловік слізно розкаювався. Вони говорили, що чоловік давно зв'язався з поганими людьми і безконечно пиячив. Маму вигнав з дому. Вона жила в різних добрих людей. А коли померла, то її син не був на похороні. Лише згодом хтось повідомив йому про смерть матері.

Ця історія, як і багато інших подібних до неї, відслонює завісу великої тайни позагробного життя. Вона цілком узгоджується з наукою Небесного Вчителя, Творця і Спасителя світу – Ісуса Христа. Згідно неї, людина – не лише тіло, але й душа, яку неможливо вбити. Тобто через смерть тіла, яке знову стає землею, з якої взяте, душа не перестає існувати. І хоч не можемо до кінця визначити її, але й не можемо заперечити, що власне вона є духовним носієм нашого «Я». Незабганено, незрозуміло і, очевидно, не до снаги нам через призму земних матеріальних законів, принципів і термінів описати позафізичне й позаматеріальне. Хіба визначення сучасних «науковців», що душа – це нетлінна мікроплазма (тонко-матеріальне утворення, жива енергія в надмалому об'ємі) комусь щось пояснює, коли не існує визначення, що таке матерія? Бо й це питання належить до віри.

Найважливіше те, що Творець нам відкрив про нас і без повного про це нашого розуміння. Ми створені для щасливого вічного життя. Тільки воно через смерть, позагробне життя і воскресіння пояснює безцінну важливість нашої коротенької, як мить (Що є наших нехай і сто років життя перед мільйонами років? А перед вічністю?), земної мандрівки, як часу підготовки для осягнення вічного щастя. І хоч не бачимо своєї душі, та живемо власне нею. Іноді в зємному образі рідних померлих вона приходить до нас у сні чи наяву і свідчить про своє існування і просить у нас за неї молитви.

Михайло МЕЛЬНИК,
протоієрей, с. Старі Кривотули

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Виповнюється 75 літ нашому крайнину **МИРОСЛАВУ ПЕТРОВИЧУ ПОПАДЬОКУ**, уродженцю Хлібичина, що на Снятинщині, відомому на теренах краю громадському та культурно-просвітницькому діячеві, поету, просвітянину й педагогу.

Після закінчення у 1960 році історико-філологічного факультету широкого профілю (спеціальність – українська мова, література та історія) Станіславського педінституту (нині – Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника) та відпрацювавши за скеруванням два роки на Вінниччині, крайнин після цього півстоліття віддав освіті Снятинщини.

У свій час 22 роки відпрацював директором шкіл у Зібранівці, Трійці, Вовчківцях та Заболотіві, зініціював у цих громадах будівництво нових типових шкільних приміщень. За введення в дію і створення візрцевої навчально-матеріальної бази, організації кабінетної системи навчання закладів освіти у Вовчківцях та Заболотіві ставав неодноразовим переможцем Всеукраїнських освітніх конкурсів, його управлінський досвід роботи був вивчений і узагальнений інститутом післядипломної освіти для поширення в навчальних закладах області, за що відзначався грамотами й подяками, став відмінником освіти України, заносився на обласну Дошку пошани, був нагороджений орденом «Знак пошани».

З 1985 року, часу новітніх горбачовських реформ, М. Попадюк 12 літ очолює районний відділ освіти. У цей період, коли відроджувалася наша державність, активно долучався до становлення української національної школи, розвою просвітницького руху на теренах краю.

З грудня 1989-го педагог стає одним із організаторів і незмінним керівником районної організації Товариства української мови імені Тараса Шевченка Всеукраїнське товариство «Просвіта», займається просвітницькою діяльністю, організацією у кожній школі осередків «Просвіти» й клубів творчих обдарувань «Молодої Просвіти», оновлення змісту освіти.

З цією метою видає низку навчально-методичних посібників: читанку для дітей «Не забудь же, чия ти дитина», «Освятися душе», «Правила доброї поведінки», «Біблія – пам'ятка культури», «Покуття: Кроки відродження», «Освіта й «Просвіта» Снятинщини», «Меридіанами досвіду». Завдяки цьому тісно переплелася аж до наших днів освітнє і просвітнє в житті та діяльності освітніх закладів району, що сприяє підвищенню якості навчально-виховного процесу, громадського виховання школярів, їхніх національно-патріотичних почуттів. Педагог-просвітянин, працюючи з 1997 року методистом методкабінету відділу освіти, видав «Покутську хрестоматию» і уклав до неї Програму вивчення літератури рідного краю, що затверджена обласним інститутом післядипломної освіти для використання на уроках української літератури.

Долучився Мирослав Попадюк до літературно-видавничої діяльності як поет і видавець. Він – головний редактор літературно-мистецького і краєзнавчого альманаху «Покуття», освітньо-просвітницького збірника «Слово», редагує низку книжок молодих літераторів краю. Стає автором поетичних збірок «Великдень», «Різдво», «Веселий букварик», «Промінець», вибраного «Перевесло», дитячого пісенника «Понад Прутом», книг нарисів та есеїв «Скарби», «Покликання», «Імена», «Слово про рідну школу», «Літа пам'яттю зігріті».

М. Попадюк – депутат обласної ради першого демократичного скликання і депутат районної ради чотирьох скликань, почесний член «Просвіти» Прикарпаття.

Нагороджений медаллю Центрального Правління «Просвіти» «Будівничий України», Почесною грамотою Кабінету Міністрів України. Він – лауреат літературно-мистецьких премій імені Марії Підгірянки та імені Марка Черемшини, член НСЖУ та спілки краєзнавців України.

Просвітяни краю щиро вітають відомого педагога-просвітянина з ювілеєм і зичать міцного здоров'я, аби він ще довго орав, сів і жививував на просвітянській ниві.

Многая і благая літ.

Від Правління ОО ВУТ «Просвіта»
ім. Т. Шевченка голова
Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ

ЮНІ ТАЛАНТИ

вує гру на фортепіано в музичній школі.

Любов до співу в дівчинки проявилася змалку, адже народилась у прекрасному селі Липівка на Рогатинщині, яке славиться співочими талантами. Тож батьки повезли Іринку в школу мистецтв, бо дуже вже донечка хотіла вчитися співати, щоб бути такою, як їхня сусідка – заслужена артистка України, артистка Львівського оперного театру, доцент Академії мистецтв ім. М. Лисенка Любов Качала.

Іринка співає як солістка в дівочому ансамблі й шкільному церковному хорі. Там її люблять і поважають однокурсники, захоплюються односельці. Вона – незмінна учасниця всіх культурно-мистецьких заходів у Рогатині й селах району, є переможцем конкурсу-фестивалю «Опільські роси»,

ФЕСТИВАЛІ

КОЛИ СПІВАЄ ДУША

У Долині відбувся перший фестиваль-конкурс української духовної сучасної пісні імені кардинала Мирослава Любачівського. У ньому взяли участь 110 учасників з Прикарпаття і сусідніх областей.

З благословення митрополита Івано-Франківської митрополії архієпископа Володимира Війтишина засновником фестивалю став о. Вітольд Левицький – парох церкви Серця Ісуса і Серця Марії, протоієрей, радник архієпископа і митрополита Івано-Франківської митрополії, керівник благодійної організації «Любов і милосердя».

У номінації «солісти-вокалісти» в першій віковій групі (6–11 років) переможцем став Володимир Бойко з Тернопілля, друге місце зайняла Вікторія Павлишин з Долини, третє – Валентина Рачинська із с. Новичка та Мар'яна Павлів з Брошнева. У другій віковій групі (12–18 років) перше місце віддали Світлані Данчук з Тисмениці, друге – Любові Павлішок із Самбора, третє – Наталії Грабарській з Калуша та Мирославі Ружевиц з Яворова. У третій віковій групі (19 років і старші) переможцями стали Микола Дутчак з Івано-Франківська та Марія Дзюнич з Оболони Долинського району, друге місце

З КОГОРТИ БОРЦІВ

ДЛЯ УКРАЇНИ ЖИВ І ТВОРИВ

У Києві відійшов у вічність **Ростислав ДОЦЕНКО** – перекладач, літературний критик, мовознавець, прозаїк, учасник українського руху опору, політ'язень радянських тюрем і концтаборів (1953–1963), член Національної спілки письменників України (1986), Всеукраїнського товариства політ'язнів і репресованих.

1950 року Ростислав Доценко закінчив середню школу і вступив до Київського університету на українське відділення філологічного факультету.

14.02.1953 р. заарештований під час останньої хвилі сталінського терору за звинуваченням в «антирадянській пропаганді» – за поширення творів «буржуазно-націоналістичних» письменників (М. Грушевського, В. Винниченка та інших). Навесні 1953 року Київським обласним судом засуджений за ст. 54-1 ч. 2 на 8 років ув'язнення. Працював у концтаборі в Куйбишевській області на будівництві Волзької ГЕС, де став співзасновником «Групи революційних марксистів», яка ставила за мету поборення тоталітарного режиму в СРСР, за що 1956 року дістав ще 7 років ув'язнення. Відбував його на Далекому Сході, на Тайшетській трасі та у мордовських таборах. Познайомився з митрополитом Йосифом Сліпим, Володимиром Горбовим, Петром Духим, Святославом Караванським, Юрієм Литвином та іншими політ'язнями.

У квітні 1963 року – звільнений. На основі довідки про зняття першої судимості вдалося поновитися в Київському університеті. Саме тоді познайомився і заприятелював із шістдесятниками Іваном Світличним, Іваном Дзюбою, Аллою Горською, Євгеном Сверстюком, Олександром Заливахою та іншими.

1965 року закінчив університет, працював у редакції зарубіжної літератури в Держлітвидаві. Підготував кілька десятків перекладених видань (зокрема, 12-томник Дж. Лондона, 1969–1972). 1972 року, після відмови співпрацювати

ЯК ВЕСНА ЗАКВІТЧАНА

«Співоче літо», парад-конкурсу радіо «Західний полюс». Цього року перемогла в конкурсах патріотичної пісні «Чорнобильські дзвони-2012», «Водограй-2012», «Таланти землі Галицької». Іринку люблять ветерани. Її пісні «Для вас, ветерани», «Лелеки» є прекрасним дарунком для них.

Треба віддати належне батькам – мамі Галині й татові Василю, які підтримують донечку. Адже запис пісень на студії, поїздки на конкурси, фестивалі, сценічні костюми потребують не тільки часу, уваги, але й грошей. Тож уся родина допомагає дівчинці йти до своєї мрії. Іринка ж працює натхненно, щоб наблизити її. Допомагають і добрі люди – композитор Світлана Гречко, аранжувальник Степан Личак, учителі.

Щаслива, що мала змогу бути учасницею проекту обласної «Просвіти» і ТБ «Галичина» «Виколисана на піснях». Її виступ у дуєті з Любов'ю Качалою запам'ятався глядачам, тож вони звертаються до редакції з проханням частіше повторювати програму, бо приємно і радісно усвідомлювати, що у нас зростають такі талановиті діти.

Зараз Іринка готується до нових конкурсів, бо вони є доброю підмогою у вдосконаленні здібностей, дають можливість зростати творчо.

Успіхів тобі, Іринко, хай дорога твоя буде вквітчана перемогами, як весна – цвітом.

Любов ЗОРИНА

зайняла Галина Курус із Долини, третє – Марія Надієвська з с. Княжолука.

У номінації «вокальні ансамблі» перемогли здобули вокальний ансамбль «Істина» з Долини (керівник – Божена Сікович) та камерний ансамбль церкви Воздвиження Чесного Хреста Господнього Буцацького монастиря отців-василів з Тернопілля, друге місце – гурт «Глорія» Івано-Франківської духовної семінарії та народний аматорський фольклорно-етнографічний колектив «Лужанка» з Лужок, третє – квартет «Мелодія життя» з Герині.

У номінації «художнє слово» перше місце розділили Владислав Павлів та Христина Ціник з Брошнева, друге здобув Олег Надольський з Яворова, а третього місця не присудили.

Гран-прі фестивалю виборолла Вікторія Ващук з Івано-Франківська. Приз глядацьких симпатій віддали Адріані Озгович з Рахні.

«Проведення першого фестивалю-конкурсу української духовної сучасної пісні послужило добрим стартом для духовного підйому наших людей», – підсумував автор ідеї організатор фестивалю о. Вітольд Левицький.

Ярослав САВЧИН

ПАМ'ЯТКИ

ВНЕСЛИ ДО РЕЄСТРУ

Прикарпаття багате пам'ятками культурної спадщини. Кожен район має свої цікаві й неповторні об'єкти. Частина з цих пам'яток отримала свій статус («пам'ятка») в радянський час – добу Української РСР, інші – в незалежній Україні. Разом з тим, існувала певна проблематика зі статусом цих об'єктів, оскільки вони як пам'ятки не були занесені до Державного реєстру нерухомих пам'яток України – згідно Закону України «Про охорону культурної спадщини».

Цей перелік містить список об'єктів культурної спадщини, які офіційно беруться державою під охорону. Такі об'єкти визначаються незалежно від форм власності, відповідно до їхньої археологічної, естетичної, етнологічної, історичної, мистецької, наукової чи художньої цінності. Саме після внесення до реєстру, об'єкти культурної спадщини набувають статусу пам'яток.

І ось нещодавно Постановою Кабміну «Про внесення об'єктів культурної спадщини національного значення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України» (від 10 жовтня 2012 р. № 929) до Державного реєстру нерухомих пам'яток України внесли об'єкти культурної спадщини національного значення.

З Прикарпаття до Реєстру увійшли 13 пам'яток, з них 12 знаходяться у Галицькому районі, один – Коломийському. Пам'ятки з Галицького району перебувають на території діяльності Національного заповідника «Давній Галич», це – Замок Галицький (XIV–XVII ст., Галич-Гора), церква Різдва Христового (XIII–XVII ст., майдан Різдва), костел кармелітів з монастирським комплексом (XVII–XVIII ст., с-ще Більшівці), костел, західний корпус келій, західна брама, мури з північного та східного боку, комплекс сакральних споруд (1154 рік, 1500 рік, с. Кринос, Княжа Гора), фундаменти собору Успіння Пресвятої Богородиці (1154 рік), каплиця Святого Василя (1500 рік, с. Кринос, Княжа Гора), церква Успіння Пресвятої Богородиці (перша половина XVI століття, с. Кринос), церква Святого Пантелеймона (1194–1197 роки, с. Шевченкове, урочище Свята Гора), дзвіниця церкви Святого Пантелеймона (1611 рік).

З Коломийського району у Реєстр увійшов номінант у Список світової спадщини ЮНЕСКО – церква Різдва Пресвятої Богородиці (1808 рік, с. Нижній Вербіж).

Що ж, маємо що берегти – це наша історія.

А. Ч.

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА
ЛИСТОПАД

(Закінчення. Поч. у № 43)

25 ЛИСТОПАДА

95 років від дня народження **Михайла Івасюка** (1917–1995), українського письменника, батька композитора Володимира Івасюка.

65 років з дня смерті в США після довгих років еміграції **Миколи Матіве-Мельника** (1890–1947), педагога, прозаїка, поета, літературо- і музикознавця, автора збірок новел «По той бік греблі» (1922), «За рідне гніздо» (1927), «Крізь дим і згар» (1928), «На чорній дорозі» (1930), «В скарбоні серця» та інших, який вчителював у гімназіях Чорткова і Станиславова.

60 років від дня народження **Івана Зеленчука**, кандидата фізико-математичних наук, провідного наукового співробітника філії «Гуцульщина» Інституту українознавства Міністерства освіти і науки України, голови осередку товариства «Гуцульщина» у Криворівні.

26 ЛИСТОПАДА

80 років від дня народження **Михайла Ткача**, поета, кінорежисера, автора текстів пісень «Якщо любиш – кохай», «Ясени», «Марічка», «На щастя, на долю», «Прилетіла ластівка», «Білі лебеді» та ін.

28 ЛИСТОПАДА

50 років від дня народження **Миколи Вегеша**, українського історика, доктора історичних наук, професора, дослідника життя і діяльності свого вчителя Володимира Грабовецького.

30 ЛИСТОПАДА

100 років від дня народження **Михайлини Сабадаш** (1912–1996), народної вишивальниці з Коломиї, уродженки с. Кубайка Надвірнянського р-ну.

Підготував **Петро АРСЕНИЧ**

Н. К.